

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vprašanja naše kmetije!

VI.

Na Angleškem je danes polovica za poljedelstvo pripravne zemlje lastnina le 2198 oseb. Tam so latifundije, veleposestva z veliko tisoč oralov zemlje. Angleška in Irska pa štejete (zunajnih krajev, koloniji ne štete) vsaj 35 milijonov duš, mej temi je le $1\frac{1}{4}$ milijona kmetov, ki lasti 3% vse poljedelske angleške zemlje. Samo Irska, del Angleške, bi lahko 18 milijonov ljudi dobro preživela, pa jih je tam komaj 4 milijone in ti so reveži. Tam je mej drugimi činitelji srednjeveško bogastvo in brezobzirno izkoriščanje delavcev po novodobni industriji, fabričnem delu požrlo kmetsko last. Na Škotskem lasti 24 oseb $25\frac{1}{2}$ % vse škotske zemlje. Z ozirom na Angleško in pešanje kmetije v nekaterih drugih evropskih krajih sili ljudi, da preišljevajo o tem, kako kmetiji pomagati, tuhtajo sredstva, s katerimi bi se dalo kmeta obdržati na svoji lastini in srečnega, ker potem bo tudi zemlja dobro obdelana in drugi ljudje srečnejši, vsaj siti.

V Avstriji sta začela baron Vogel-sang in Rudolf Mayer vprašanje zadolžitve kmeta v letih 1870—1880 pretresovati. Oba sta bila pruska Nemca. Vogelsang na kant prišli veleposestnik. Ta baron Vogel-sang je bil v Avstriji urednik časopisa »Vaterland«, glasila višjega avstrijskega plemenitstva in duhovenstva. Vogel-sang se naslanja na Rodberta, ali po večjem mu srednjeveško tlakarstvo pred očmi stoji. »Delo — in stradajoče naturalno gospodarstvo«, — to je njegov ideal.

Na Nemškem je mej duhovniki dr. Ratzinger to vprašanje, hiranje kmetije v letih 1883—1890, razmotrival. Katoliški duhovnik ima svojo moč v kmetiji; cerkev je lastnica veliko tisoč oralov zemlje. Na tej podlagi je mogočna postala, iz kmetije je vodila vse človeštvo. Zato tem duhovnikom ni vse jedno, kaj se s kmetijo godi. Seveda gledajo pri tem le na svoje koristi. Poleg duhovnikov se briga pri nas v Avstriji tudi nekaj grajščakov za vprašanja kmetije. Tem se ne godi dobro, ker velika posestva 500 do 5000 in več oralov se ne obdela s par ljudi in mašine so se dozda pri nas po večjem le za mlatenje obnesle; le za največja polja tudi mašine, ki gonijo pluge. Ta dva opazovalca kmečkega gospodarstva v Evropi, katoliški duhovnik in grajščak stare korenine, sta precej jedina o pristopnih, s katerimi bi se dalo kaj prida opraviti proti utonevanju kmetije. Najraje bi videla, da se zopet tlaka in desetina upelje. (V Ljubljani baje slov. duhovnik odkritosrčno to ljudem, ki ga poslušati

hočejo, razpravlja.) Drugi pametnejši tega ne povejo, ampak oni rečejo: nazaj ne gre; nobeno gospodarstvo se ne razvija nazaj v preživele oblike. Pa nekaj srednjeveške vezanosti kmetu se mora pridobiti. Kmet se ne sme zadolžiti moči. Vsaj polovica vrednosti kmetije mora biti obvarovana pred zadolžitvijo. Država mora kmetu denar posojevati in to za male obresti in tako, da dolgove v manjših zneskih odplača, amortizira. Denar se kmetu le posodi, če ga obrne v zboljšanje svojih zemljišč, če meliorira. Posojilnice, hranilnice, ki le profita iščejo, morajo v stran stopiti in tiste jesiharje, agente teh posojilnic naj zlodij vzame. Kar je treba glede tega pisarniškega dela, naj zemljiščno-knjižni državni uradniki brezplačno opravljajo. Kmet se mora dolga bati, ko hudič križa in kupiti mora le najpotrebnejše, nikakor pa ne živila v štacuni.

Dalje: Kmet ne sme več drugim otrokom kot dote oddati, ko umira, ali po izročilnem pismu, kakor polovico vrednosti zemljišča. To zemljišče naj dobi jeden sin, ali če ga ni, deklet. Ta vrednost se pa naj ceni po tem, kar kmetija resnese, ne pa po vrednosti kot predmet špekulacije, trgovine, predmet mesarjev kmetij, ki jih na drobno prodajo, kupe proti visokim obrestim kupovalcem upajo. — Žovina, potrebno žito se ne sme zarubiti. To je obrtni kapital kmeta. Menjica mora iz kmečkega življenja ven. Kmetske pravde naj razsodniki na kmetih brezplačno razsojajo in eksekucija na kmetske lastine naj se otežkoči. — Zavarovanje proti ognju in uimam naj država, dežele v svoje roke vzamejo in ceno računajo. Domači izdelki kmetije naj se zavarujejo po velikih uvozninah (Schutzzoll) pred tujimi. Šole ni dosti treba. Nekaj pisati, brati, računati — več krščanskega nauka, pa je. Tiste učiteljice, ki ženska dela kmetske deklice učijo, hitro stran! Kmetsko deklet, ki zna šivati, ali druga taka dela opravljati, neče potem kravam in svinjam streči. — Davki države, dežele, občine naj bodo za kmeta majhni. Kmetije pa se ne smejo na noben način parcelirati. Naj jih občine kupijo ter jih zopet dobrim kmetom v celoti oddajo.

Tako mislijo ti možje, bo kmet prišel do tega, da bo imel jedno letino na rastilu, drugo v kašti, tretjo v omari v denarju. Kar je Rodbert učil, bi se dalo izpeljati, ko bi danes drugi, obdajajoči svet bil za tako življenje kmeta ustvarjen. Ali ta svet je danes drugačen. Kmet ni več tak, da bi le s stradanjem živeti mogel in hotel in vse gospodarstvo ni več tako, da bi le kmet in njegovi voditelji reditelji, če bi tudi iste vzeli danes iz državnega uradništva, državo tvorila ter gospodarstvo.

Zraven kmeta živi meščan, živi fabrični gospodar in fabrični delavec in ves svet je danes odprt, iz vsega sveta se lahko živila dobijo in v ves svet lahko ljudje po zaslužku potujejo. In zraven je stopila mašina v pomoč človeškemu delu. Te mašine človek ne bo dal stran.

Politični pregled.

Notranji položaj. Ministerski predsednik dr. Körber je bil te dni v Ischlu, kjer se zdaj mudi cesar, in mu je predložil več načrtov, kako bi se dal napraviti zopet red v državnem zboru. Cesar je privolil, da se začne nova pogajanja z zastopniki nemške in češke stranke glede uredbe jezikovnega vprašanja na Češkem in na Moravskem. Ta pogajanja pa ne bodo skupna, ampak se bo vlada dogovarjala z vsako stranko posebe. Mej tem se je vnela v listih živahna polemika glede ustanovitve nove parlamentarne večine. Nemci silijo na to, da bi se sestavila taka večina, v kateri bi oni nosili zvonec, na drugi strani pa se dela tudi na obnove stare desnice, katere se Nemci silno boje.

Vojna v južni Afriki še vedno ni končana, kajti Buri dasi njih armada ni več velika, se drže še vedno jako dobro in so te dni celo v obližju Pretorije dosegli znatnih uspehov.

Vojna na Kitajskem je postala veličanska nevarnost za ves svet, zakaj iz nje se prav lahko izcimi celo velika evropska vojna. Zdaj ni več dvoma, da so bili vsi tujci in mej njimi tudi vsi v Pekinu bivajoči evropski poslaniki poklani. V Tientsinu je evropska armada po dolgih vojnih dne 13. t. m. vendar zavzela to mesto. Toda s tem ni dosti pomagano, zakaj sedaj je še popolnoma nemogoče, da bi združene inozemske armade krenile proti Pekinu. Kitajsko gibanje se tudi hitro širi. Kitajci so Ruse prepodili iz Mandžurske, pa tudi iz srednje Kitajske so bili pozvani vsi tujci, da se odstranijo. Kdo je zdaj prav za prav kitajski vladar, se ne ve, dejanjski gospodar je princ Tuan, ki je zbral baje blizu milijona vojakov in hoče izgnati vse tujce, pridobiti izgubljena kitajska ozemlja in zatrete kristijanstvo. Vsega tega klanja so krivi v prvi vrsti misijonarji, potem pa lakomnost tujih držav, ki so si svojevoljno polastile mnogih kitajskih pokrajin.

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi 13. julija. Dne 4. t. m. sedel je naš gospod župnik med dvema kuharicama v gostilni g. Müllerja.

Ko pride natakara, da jim prinese piva, upraša g. župnik oblastno: »Ti, katerega pa ima R . . . ova P . . . a« in ko mu ta odgovori, da necega kovača, se zadere: »Pa je že breja, kot si bila ti.« — Dne 12. t. m. je prišel neki upokojeni rudar po opravih k župniku, ki ga je dobil v zgoraj omenjeni gostilni. Poprosil ga je za krstni list za neko, na Pruskem bivačo deklico. Ko prideta v župnišče, napiše g. župnik zahtevani krstni list in računi baje zato, ker je nemško pisan, za kolek in list K 4-10, dasiravno je kolek imenovani rudar sam kupil. Ko mu na to nekdo pojasni, da je župnik računil za kolek in list K 4-10, se je povrnil nazaj in g. župnika uljudno prosil, da naj račun popravi, ker bi sicer on za list, za katerega je s kolekom K 5-10 plačal, le K 4-10 dobil in razen tega še celi dan zastoj okrog hodil. Župnik se je silno razsrdil, ga z najhujšim mokračem pital, da mu ni treba nikdar več, tudi po opravih k njemu hoditi in se v reči, katere ga ne brigajo, utikati (imenovani rudar je varuh te deklice) itd. Gospod župnik! Opozarjamo Vas, da bi bilo bolj umestno, ako bi Vaše knjige in spise v redu držali, da ne bode na družinski list rojstni dan te deklice na 19. marca na rojstni pa 23. marca pisali, kakor pa da se med zaljubljenice utikate. Toda Jaka ostane Jaka! Pri njem je vse, kar ne zna nemško »Ti« in »kmetavzar« zaradi tega je tudi pri zadnji občinski volitvi z Nemci in nemčurji, da še celo z židovsko družbo potegnili. Pa kaj se hoče! Naš Jaka in proš Klofutar oba eno kašo pihata. Toda vsaj nekoliko več omike gospod župnik tudi nasproti revnim kmetavzarjem bi bilo umestno. Želimo da se poboljšate, ker sicer pride še.

Z Dolenskega 18. julija. Letošnja letina ne bo tako slaba, kakor se je mislilo, ker je kebrovo leto. Pšenica sicer leži in je veliko ljuljke (ljunke) in graha vmes. (Bodo ljudje od kruha pijani.) Zimske rži so slabe, ječmen dober. Kuruza se je zdaj v toploti malo potegnila. Krompir kaže prav lepo rast. Pa v nekaterih legah že rumeneva. Bo treba galice, apna. Sadja bo letos veliko. Če bi le kdo na otroke na kmetiji paziti mogel! Bodo bolehal, umirali na griži. Vina ne bo dosti. Je toča velike vinorodne okraje obiskala, spomladi pa mraz. In peronospera se grozdja poprijemlje. V kostanjeviškem okraju bo vino dobro iz že novih vinogradov. Tudi v Belokrajini je že nekaj novih nasadov, ki bodo letos že nekaj vina dali. O da bi že zopet ta Belokrajina imela svoje vinograde v redu! Pa jih ne bo tako hitro. Belokranjcev je morda osem tisoč v Ameriki. Možkih moči tam nij. — Mrve, detelje je veliko, veliko. Umetna gnojila in dež so čudeže delali. Ali veliko mrve je bilo v vodi, blatu, mej košnji v dežju. Za ajdovo setev je vreme prav ugodno. Le v močnih zemljah se ne da še orati. — Ali letos naš še doma ostali kmet trpi! Samo kost in koža ga je. Že kmalo po polnoči je na delu. Delavcev nij. Mezde ostalih so se na polovico podražile. Še žensk ni dobiti. Mlajše gredo v službe v mesta ali v Ameriko, starejše pa lovijo te uboge spovednike. Možkih nij v zadostnem številu doma. — Zdaj bo začelo mejmašno romanje. Ne bodo izdržali na delu in če vse svinje pocrkajo. V takih razmerah nij treba socializma pridigovati; danes čuti vsak kmet, da, če

nema odraslih devet otrok doma, ne more kmetovati. Še nekaj let tako in na naši kmetiji se bodo morali kmeti družiti v skupno obdelovanje združenih kmetij.

Domače in razne novice.

Državna podpora. Naučno ministrstvo je za pospeševanje z ljudskimi šolami združenih kmetijskih učnih tečajev in šolskih vrtov na Kranjskem dovolilo 600 kron — to bo pa veliko zaleglo!

V deželni šolski svet je deželni odbor na mesto ces. svetnika Murnika izvolil dr. Tavčarja.

Kako klerikalci račune delajo? Iz Begunj pri Cerknici smo dobili obširnejše poročilo, ki nam daje klasičen izgled, kako znajo klerikalci gospodovati z javnim imetjem, in kake račune znajo sestavljati o tem gospodarstvu. V Begunjah pri Cerknici pašuje neki Debevec. Ta mož je menda načelnik ondotnega gospodarskega društva. In gospodariti zna, da je kaj. To je sijajno izkazal pri zgradbi vodovoda. O tem delu je sestavil take račune, da se nihče v njih prav ne spozna. Te račune je dobil v roke deželni odbor, a konstatiral je samo, da so tako zamotani, da jih ni mogoče kontrolirati. Kaj ni to čudno? Vodovod funkcionira že davno, računi pa še danes niso v redu. Pri tej stvari se gre kar za šest do sedem tisočakov, to pa niso mačje solze. Kaj ga res ni oblastva, ki bi to stvar že enkrat spravilo v red in prisililo klerikalnega očeta Debeveca, da predloži jasne račune?

Kaplan Škrjanc zopet v stiski. Znani kaplan v Zagorju ob Savi ima sicer jako kratko pamet, ali kar mu nedostaje pameti, to nadomešča z dolgim jezikom. Iz tega dolzega jezika ne more mož čisto nič krotiti. Ni se še izkopal iz afere, v katero se je bil zapletel, in ki se je zanj končala z obsodbo in rubežnijo, že je zapleten v drugo. Zadnjič je, oznanjujé božjo besedo, grdo napadel domače županstvo in c. kr. okrajno glavarstvo v Litiji. Na leci je, jeze ves razgret, kričal, da je sramota, da ti dve oblasti dopuščata godbo pod hruško. Zabavljaj je, kakor že zna, dolžil rečeni oblastvi, da sta krivi, da se ljudje pretepajo in končno zaklical: Sramota rečem je to, kar ti dve oblasti delata, in če sem tudi — zaprt. Kaplan si je bil torej v svesti, da more radi svojih napadov priti pod ključ. In ta njegova slutnja se utegne izpolniti. Čuje se namreč, da niti glavarstvu niti županstvu ne imponira ta »božja beseda«, ki jo je oznanjal kaplan Škrjanec, nego da smatra Škrjančevo zabavljanje za javno sramotenje dveh oblastev. Kakor rečeno kaplan je pripravljen, da ga bodo kaznovali, a zdi se nam, da ne bo nič posebno vesel, če ga bodo res zaprli.

Gostilničarji — razbojniki. Klerikalno trobentanje za tisti kongres vseh praznoglavcev, ki se bo imenoval katoliški shod, napravi utis, kakor bi klerikalci na vsak način radi razdražili prebivalstvo. Glasila tistih ljudij, ki se bodo kot nepoklicani gosti priklatili v Ljubljano, so zdaj začeli ljubljansko prebivalstvo kar naravnost s psovkami obkladati. »Slov. List«, ki ima v tem oziru vedno prvenstvo, in ki je nekako zrcalo surovosti in izpridenosti nekaterih duhovnikov, se je v zadnji številki obregnil ob ljubljanske gostilničarje in jih proglasil za razbojnike.

Tako se upa trot človeške družbe sramotiti cel stan poštenih ljudij, poštenih davkoplačevalcev stolnega mesta, v čigar ozidju se hoče prirediti katoliški shod. To je vendar od sile! Če se bodo klerikalci tako pripravljali Ljubljano na katoliški shod, potem se jim lahko posreči, da prebivalstvo prav pošteno razdražijo, potem pa naj tudi posledice sami sebi pripišejo.

Klerikalno poštenje. Zadnjič enkrat je bil v Lescah shod, na katerem se je baje slabo godilo. Na tistem shodu je baje nekdo zaklical: avstrijanstva ne maramo. Klerikalci so dolžili navzočne liberalce, da so to storili, ali izkazalo se je po pričah, da ako je res kdo zaklical navedene besede, ni to mogel biti nihče drug kakor kak klerikalec. Vzlic temu je poštenjakovičar, Šušteršič, na občnem zboru katoliškega političnega društva in na shodu v Rovtah izrabljaj ta medklic, da bi sumničil napredno narodno stranko. Bog vedi kake lumparije bi bili klerikalci še vprizorili, da se ni ravno o tistem času razkrila vsa njihova ničvrednost. Zgodilo se je to povodom obravnave zaradi napada na necega Kocmurja. Ta napad se je zgodil v Vevčah in je bila obtožena tudi žena klerikalnega lauburša Štefeta. Ta je tajila, da bi bila Kocmurja napadla. Neka priča je pod prisego potrdila, da je videla Štefeško, ko je Kocmurja napadla, neka baje pri Štefeški stanujoča deklina pa je prisegla, da se Štefeška ni ganila. Vsled tega se je vsa zadeva odstopila drž. pravdnistvu, ki je odredilo preiskavo radi krive prisege. Pri tej obravnavi so hoteli klerikalci po krivem obdolžiti tepenega Kocmurja hudodelstva žaljenja Veličanstva. Na vevškem shodu je namreč Kocmur, ko se je klicalo živio dr. Kreku, zavpil: Le vpite, boste pa cukar dražje plačevali. To je »Slov. list« sam potrdil. Pred obravnavo pa je šel neki klerikalni agitator, ki je s Štefeško in njeno pričo prav dobro znan, v Vevče in je klerikalne obtožence učil, naj pred sodnijo lažejo, naj trde, da je Kocmur navedene besede zavpil tedaj, ko se je cesarju Živio klicalo. Ta nezaslišana infamnost kaže, kaki falotje so klerikalci in kakih sredstev se poslužujejo. Kdo naj zdaj še verjame, da niso ravno ti ljudje najeli oni dve barabi, ki sta pred obč. volitvami poškodovali kip matere božje v Ljubljani? Upamo, da se bo stvar sodnijsko dognala, saj sodišče ne more prezirati okolnosti, da tisti človek, ki je šel vevške obtožence učiti, naj pri obravnavi lažejo, je jako dobro znan z jedno tistih prič, glede katerih teče preiskava krive prisege.

Pritrkavanje zvonov in grmenje kaplanov. Z Bleda se nam piše: Pri nas smo imeli dne 29. junija redko slavnost; blagoslovila se je zastava mladeniške »Marijine družbe«. Ubogi zvonovi, koliko so morali trpeti! Ves dan, to je od 2. ure ponoči je zvonilo, kakor bi šlo za stavo. Pa tudi shod je bil ta dan pri nas. Govorila se je marsikatera »pametna« beseda; prav za prav so bile vse pametne. Seveda to ni bilo za naša ušesa. Posebno ginljivo je bilo gotovo, ko je dr. Šušteršič s prepričevalno v nemó povdarjal pomen »Marijinih družb«. Ne vemo, ali so ga naše device tako očarale s svojo lepoto in s svetinjami ali je bil tako ginjen, ko je videl toliko nedolžnih Marijinih

otrok. Nazadnje je poskušal svojo moč kaplan Zore po mizah. Stogotil se je nad gosposko in miril ljudi s prav krščanskimi besedami. Pripoveduje se, da je rekel: »Kakor naši očetje, tako bomo tudi mi branili svoje svetinje in zastavo s cepci in kosami. Zanašam se na vas, da nam boste pomagali, kadar bo sila, saj zmaga je že tako naša«. To so besede! Tako puntarsko govori pri naš duhovnik!

Martin Peruzzi †. Dne 7. t. m. umrl je nehadoma g. Martin Peruzzi, posestnik v Lipah. Blizu svojega doma je bruhal nakrat kri in bil v nekaterih trenutkih mrtev. Pokojnik se je rodil l. 1835. v Brezovici pri Ljubljani. Znan in čislán je bil v celí okolici ljubljanski. Peruzzi je bil člen okrajnega cestnega odbora ljubljanske okolice, jeden najdelavnejših členov močvirskega odbora, oskrbnik državnega poskušališča na Barju in okrajni načelnik za V. okraj ljubljanski. Njegova najsrčnejša želja je bila, da se osuši ljubljansko barje. Temu namenu je posvetil vse svoje moči. Koliko je pisal o tej stvari — tudi v našem listu — koliko je drezal na najrazličnejših mestih! Žal, da se mu ta želja ni izpolnila pred smrtjo, in kdo ve, kdaj se izpolni po njegovi smrti. Peruzzi je bil odločen pristaš napredne narodne stranke in je bil v boju proti klerikalizmu vedno jeden prvih. Svojim sobarjanom je bil vedno dober svetovalec in dober pomočnik v njihovih nadlogah. Koliko prošenj jim je napisal, koliko podpor izprosil ob vednih povodnjih, to bi vedeli barjani sami najbolj povedati. Bodi vrlemu možu, ki je zapustil vdovo in več nepreskrbljenih otrok, blag spomin!

Slavnost razvitja zastave „Gorenjskega Sokola“ v Kranju se je 7. t. m. vršila prav sijajno ob velikanski udeležbi narodnih društev iz naroda. Prihitelo je v Kranj 32 društev s 15 zastavami, korporativno ali po deputacijah zastopanih, in sicer 9 sokolskih, 4 gasilna, 5 pevskih, 4 čitalnice, 5 bralnih društev, 2 akademični, 2 kolesarski, 1 strokovno (zidarsko in tesarsko društvo iz Ljubljane), kar najboljše dokazuje simpatije, katere vživa najmlajši ali čili »Sokol« v prestolici krasne Gorenjske. Ves vspeh izvršil se je v napovedanem redu, posebno pa populandanska javna telovadba na glavnem trgu, ki je vzbujala glasno odobravanje na tisoče broječih gledalcev iz vseh krajev, in pričala, da se v slovenskih sokolskih društvih prav marljivo goji telovadba. »Gorenjski Sokol« sme biti ponosen na slavnost, ki mu bode gotovo nova vspodbuda k daljnemu delovanju.

Nepreviden kolesar. Z Begunj, Gorenjsko se poroča: Dne 18. t. m. dopoldne ob 10. uri je na okrajni cesti iz Begunj proti Radovljici povozil z svojim kolesom g. okr. glavar pl. Kaltenecker z Radovljice tukajšnjo posest. Ivano Peland z Begunj ter jo na obrazu in po glavi jako močno poškodoval. Gospodu okrajnemu glavarju svetovali bi v prihodnje, ako se vozi na sprehod po obljudenih cestah bolj previdno voziti a ne tako brezpremišljeno drviti.

Z nožem zabodel je v neki gostilni v Šiški pekovski pomočnik Franc Markič vojaka-godca Rudolfa Kaina pri 27. pešpolku. V gostilni so bili trije pekovski pomočniki in trije vojaki, med katerimi je nastal prepir in pretep. Markič je imel pri sebi »Raubmesser« in je sunil enega

vojaka v prsi tako hudo, da je malo upanja, če bode okreval.

Nenavaden slučaj. Minole dni je prišel kaci 70 let star pohabljen starček na bergljah iz Krškega v Ljubljano. Predstavil se je tudi nam in nam povedal dogodbo, ki je, če je resnična, vredna vse graje. Rečeni starček, ki komaj hodi in sope, za delo popolnoma nesposoben, in ker je reven, ker ničesar nima, mu je deželni odbor podelil hiralsko ustanovo 100 K. in naročil davčnemu uradu v Krškem da jo izplača. O izplačilu omenjene ustanove nam je omenjeni starček povedal, kar se nam zdi umestno zabeležiti. Mož je erarju zaradi nezadostnega kolekovanja nekíh vlog dolžan okrog 39 K globe. Ko je prišel v davčni urad po hiralsko ustanovo, se mu je tista globa od ustanove kar na kratko odtrgala, dasi hiralske ustanove niso podvržene nobeni eksekuciji, ampak se morejo do zadnjega krajcarja izplačati. Deželni odbor je vsled tega tudi pisal davčnemu uradu v Krškem, da to ne gre, in da naj ustanovo popolnoma izplača. Omenjeni mož je na to dobil vabilo, naj pride v davčni urad po tistih 30 K. Mož je prišel in čakal in čakal . . . V tem je davčni urad mobiliziral eksekutorja in dve priči. Ko so v uradu starčku izplačali rečenih 30 K, ki so mu bile nepraviloma odtrgane od ustanove, in je starček stopil na hodnik, napadli so ga eksekutor in njegovi priči. Odpeli so mu »lajbeljč« in mu potom takoimenovane telesne zaplembe vzeli tistih 30 K, ki mu jih je bil trenotek poprej izplačal davčni urad. Komentara k temu ne bomo pisali. Zabeležili smo, kar nam je mož povedal. Če je govoril resnico, potem moramo reči, da gotovo iz napačnega »amtseifra« izvirajoče postopanje davčnega urada ni bilo niti lepo niti na mestu.

Iz Trate pri Poljanah nam pišejo: Imeli smo birmo in pa bolnega župnika. Tega zadnjega morali smo proti svoji volji prevzeti od Staroosličanov, ki so ga radi dali, mi pa smo ga prevzeli zelo neradi. Ali gospod škof, kateremu smo povedali, da župnik iz Stare Oslice ne daje dobrih izgledov, je hladnokrvno odgovoril: Ali je vam že kaj zapil? In sedaj imamo župnika, ki pa je pri nas tak, kakor je bil v Stari oslici. Nekaj dni pred birmo pozobal je prečastiti dva peharja črešenj-hrustavk in zobal jih je, kakor pravimo Poljanci, »s peškami«. Vse to pa je zalil z večjim številom velikih meric piva, na kar je nastala karantena v želodcu! Ne bom vam opisal, koliko je stalo truda, prej kot so — tako rekoč v navzočnosti prevzvišenega — pečke črešenj-hrustavk spravili iz fajmoštrovega želodca. Cela fara se je smejala, dasi bi se bila morala prav za prav skupno s prevzvišenim jokati! Vzlic temu pa nas je gospod škof, ko je mej birmo imel svojo gromovito propoved, prav pošteno ozmerjal in oštel, ker smo se branili takega župnika. Še nismo doživeli takega ropotanja na leci! Stare žene so majale z glavami, ter si šepetale jedna drugi: Pokojni fajmošter so jo znali lepše in boljše povedati! Može pa so kar vstajali ter zapuščali cerkev, tako da je gospod škof imel mnogo nehvaležnega občinstva. Da, vera peša!

Slovenščina na Višarjih. Na Višarjih se je utrdil običaj, da molijo duhovniki litanije v latinskem jeziku. Ker pa pri-

haja tjã gori tudi mnogo slovenskih romarjev, so začeli nekateri duhovniki, redovniki in tudi kot pisatelj znani kaplan Fr. Meško, moliti litanije v slovenskem jeziku. Vsled tega je nastal med nemškim koroškim duhovništvom silen vihar. Celo na knezoškofijstvo v Celovcu so prihajale pritožbe in ovadbe radi slovenskih litanij. Vršile so se razburljive konference in se končale s tem, da so slovenske litanije odpravljene in imajo slovenski romarji na Višarjih pravico odgovarjati le »Ora pro nobis!« ne pa »Prosi za nas!« Mi pa, ki ne hodimo na Višarje molit litanije, pravimo: Katoliških latinizatorjev, reši nas, o Gospod!

Petrolej in voda — vzrok nesrečne smrti. 20letna Ana Perinčič iz Kobarida je služila v neki družini na Franca Jožefa cesti v Gorici. Dne 5. t. m. je netila ogenj v štedilniku. Da bi lože zakurila, je prilila petroleja iz neke posode, v kateri je bilo okoli 4 litre te usodepolne tekočine. Ker je preveč gorelo, je nesrečno dekle polilo z vodo, na kar je udaril ogenj iz štedilnika in užgal tudi petrolej v posodi, ki je razpočila. Dekle je bilo nakrat v strašnem ognju; polita s petrolejem je gorela živa. Na obupni klic »Fogo, fogo!« je prihitela gospodinja, ki je ogenj sicer kmalu zadušila, ali za dekle — prepozno. Strašno ožgano in vso trdo so prepeljali v bolnišnico, kjer je po strašnih bolečinah umrla.

Prijazen soprog. V Poberšu pri Mariboru je kmet Murko svojo ženo tako pretepel, da je umrla.

Ujet morilec. Franca Frančiča z Rateža, ki je lansko jesen ustrelil svojo spečo soprogo, in ki je 9. aprila s tremi kaznjenci ušel iz ječe v Novem mestu, so zopet zaprli na Reki ter ga izročili sodišču v Novem mestu.

Nezgoda. V Obrhu v črnomaljskem okraju je 60letni Josip Barič padel s črešnje na neki kol, kateri se mu je zabodel v vrat. Starček je obvisel na kolu. Neke ženske so sicer moža snele, a vsled dobljene poškodbe je Barič četrť ure pozneje umrl.

Grozna nesreča se je pripetila dne 14. t. m. v Ročinju. Sestra posestnika I. Ipavca je natočila steklenico špirta ter jo postavila na sod. O tem se je steklenica preobrnila in špirit se je razlil po obleki. Ker je imela v roki svetilko, je prišel špirit v dotiko z ognjem, zbog česar je bila revica v hipu vsa v plamenu. Drvila je k vodotoku, nadejaje se, da voda pogasi ogenj. Ali ni jej bilo pomoči. V par hipih je zgorela na njej vsa obleka in dekle je bilo strašno ožgano. Ljudje, ki so čuli nje kričanje in videli plamen, ki se je za meter dvigal nad njeno glavo, so prihiteli na pol oblečeni. V prvi hip so menili, da se je vžgalo kako poslopje, a misliti si je njih grozo, ko so videli, kaj se je zgodilo. Onesveščeno ponesrečnico so prenesli v postelj. Po čurnih strašnih mukah je nesrečno dekle umrlo.

Napajanje konj. V nemškem časopisu, ki ga izdaja družba za konjerejo na Štajerskem, se neki konjerejec nad tem jezi, da se toliko po svetu konj s tem muči, da se jih ne napaja pred krmiljenjem, ali če se po storjenem delu v hlev postavijo. Človek pije mej potjo, pes se okrepča z vodo, če je še tako razgret, mi pa dajemo žejnim konjem suho mrvo in jih šele čez uro ali dve napajamo. Konj rabi za pre-

bavljanje dosti slin, te sline iz vode dela. Konj ne more jesti, če ne dobi dosti vode. Zato dajo pri vojaki konjem kmalo, ko jih v hlev denejo, nekaj vode. Le če so prehudo razgreti tedaj ne, a ne čakajo dve uri na napajenje. Pa pred krmljenjem z ovsem je dobro napajati tudi zaradi tega, da se oves dobro prebavi, drugače gre neprebavljen v čeva in iz njih v gnoj. Pri nas napajamo mej potjo, če konj kmalu naprej hodi, brez premisleka, ali če konja po storjenem delu v hlev denemo, čakamo po 1½—2 ure z napajanjem.

Strašna rodbinska drama. Iz Neapolja poročajo: Na nemškem poštnem parniku »Ems« je bil nastavljen Meklenburžan Pavel Hendrick. Njegova žena, rodona Nemka, je bivala z dvema otrokoma v Neapolju. 7. t. m. je došel parnik »Ems« v neapolsko luko, Henrik je šel takoj na kopno ter je hitel k svoji družini. A našel ni nikogar, pač pa izvedel, da mu je eden otrok umrl na vnetju možgan, drugi otrok pa je padel z balkona in se, med tem ko je bila mati pri bolniku, ubil. Vsled te dvojne nesreče je mati zblaznela. Henricka je to tako pobilo, da se je zastrupil in umrl.

Junaska nevesta. V Rouenu slavi vse mlado Američanko miss Heleno Townsend iz Cincinnatija. Ta jedva 20letna gospica se je peljala nedavno s svojim ženinom in svojim malim nečakom po Seini. Nakrat je veter prevrnil čoln, in vsi trije so popadali v globoko vodo. Gospica je naglo zlezla na obrnjeni čoln, ženin in nečak pa sta se začela potapljati. Gospica je rešila najprej nečaka ter ga prinesla na bližnjo ladijo. Potem pa se je napol slekla in skočila še za ženinom, ki je bil že pod vodo. Rešila je tudi njega. Vse mesto proslavlja gospico in igrala ji je pod oknom mestna godba.

Zdravilišče za zaljublence. V španskem listu »Siglo Medico« je opisal zdravnik Regnera kopališče Alanje v provinci Badajoz kot pribežališče nesrečnih zaljublencev. Šele nedavno se je dognalo, da voda ondote kopeli leči vse srčne in živčne bolezni, ki se zovejo sicer »nesrečna

ljubezen«. Regnera povsem resno pripoveduje način zdravljenja teh boleznij. Nedavno je bila ondi 17letna devica, ki se je sprla s svojim zaročencem tako zelo, da je začela kar besniti, ako ga je le zagledala. Poslali so jo v Alanje, kjer so jo zdravili z vodo in v 8 dneh je bila zdrava. Črez 14 dni se je že poročila s svojim zaročencem. Neka druga devica pa ni hotela poročiti se s svojim ženinom, ker se je zaljubila v njegovega brata. Poslali so jo v Alanje, kjer je okrevala od bolezni, t. j. od ljubezni do brata, in srce se ji je obrnilo zopet k prvemu zaročencu. Sedaj je v Alanju vse polno nesrečnih zaljublencev. No, če že drugega ni, reklama za to letovišče je vsekakor originalna in uspešna.

Dolžina vseh železniških prog na svetu je znašala 1898. leta 752.500 km. V Evropi sami ima dolžina vseh železniških tirov 270.000 kilometrov. Od teh železnic je 35.100 km avstro-ogrskih, 42.500 ruskih, nemških pa je 48.600 km.

Po rokah v Pariz. K valilcema soda, vozniku otroškega vozička in k črevljarju bosohodcu se je pridružil kot četrti v vrsti znamenitih potovalcev na pariško razstavo Ivan Haslinger z Dunaja. Ta pojde v Pariz po rokah ter upa dospeti tja v 40 dneh. Ako se mu to posreči, dobi 2000 K. Haslinger, ki je hrom na nogah, si je dal narediti voziček, na katerem čepi in poriva z rokami dalje. Spremlja ga kolesar. Prišla sta v 7½ dneh do Solnograda. Živita se s prodajo razglednic in z gramofonom. Neki Karl Voit pa nosi seboj na rami kurnik z 80 pišanci v Pariz ter upa, da pride na mesto v 45 dneh.

78 ljudij strela ubila. V gubernijah Varšava, Petrikov in Radom so bili minole dni strašni viharji s točo. Vsa polja so uničena. Mnogo poslopij je pogorelo, ker je vanje udarila strela, ki pa je poleg živine ubila tudi 78 ljudij.

Častnik s kavcijo pobegnil. Okr. sodišče Schwaz na Tirolskem išče nadporočnika Rudolfa Tschusija viteza pl. Schmidhofena, kateri je ubežal s kavcijo, ki mu jo je dal oče njegove bivše neveste. Star je 28 let; v njegovi družbi je tudi neka 19letna Cecilija Sieberer.

Tržne cene v Ljubljani

14. julija 1900.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	17	80	Špeh povojen, kgr.	1	44
Rež,	15	40	Surovo maslo, "	1	90
Ječmen,	14	60	Jajce, jedno	—	5
Oves,	13	20	Mleko, liter	—	16
Ajda,	21	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso,	20	—	Telečje "	1	20
Koruzna,	14	80	Svinjsko "	1	40
Krompir,	6	—	Koštrunovo "	—	80
Leča, lit.	—	24	Piščanec	1	10
Grah,	—	20	Golob	—	40
Fižol	—	16	Seno, 100 kilo	3	60
Maslo, kgr.	2	—	Slama,	—	4
Mast,	1	40	Drva trda, kiftr.	6	40
Špeh svež,	1	36	" mehka,	—	5

Loterijske srečke.

Gradeo, 7. julija.	57, 77, 58, 79, 39.
Brno, 11. julija.	71, 19, 52, 7, 32.
Dunaj, 23. junija.	88, 33, 86, 17, 41.
Linc, 14. julija.	41, 42, 45, 36, 82.
Trst, 30. junija.	32, 36, 69, 77, 86.
Praga, 18. julija.	59, 62, 13, 79, 74.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Compagnie Générale Transatlantique.

Francoska proga s poštami brzoparobrodi via Inomost-Basel-Paris New-York.

Cena vožnje v III. razredu iz Basela v New-York stane 84 (štiriinosemdeset) gld. s hrano in stanovanjem od Basela dalje prosto. Odhod iz Basela vsak četrtek, iz Havra vsako soboto zjutraj. Ta črta je najbolj pripravna za Slovence iz Kranjske in Štajarske ter za Hrvate. Na parnikih je najboljša hrana in postrežba; potniki III. razreda dobé dvakrat na dan vino prosto.

Rommel & Comp. Basel

(Švica.)

V Ameriki smo v zvezi z »Glas Naroda«, Fran Sakser, 109 Greenwich Street New-York.

**Genjena . . . . .
 . . . . . gospodinja!**

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorija ali:

KAVA
DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA
 Ivarina je najboljša cikorija.

ZALOGA PRI IV. JEBAČINU
LJUBLJANI.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje.

Zobozdravnik
med. univ. dr. Rado Frlan

špecialist za porcelanaste in zlate plombe, zlate krone in spone, zlata zobovja itd. naznanja slavnemu občinstvu, da je od 15. julija naprej pri njem **zobni tehnik Otto Seydl**, bivši asistent v ateljeju zobozdravnika Schweigerja v hotelu pri Maliču.